

SŁOWO CZĘSTOCHOWSKIE

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

CENA PRENUMERATY: Miesięcznie z odnośnikiem do domu lub z przesyłką pocztową 2 złote. — Cena pojedynczego numeru 10 groszy. Konto czekowe w Pocztovej Kasie Oszczędnościowej Nr. 307.955 — Redaktor przyjmuje codziennie od godziny 8 — 10-ej i od 17 — 18-ej.

Redakcja i Administracja:
Częstochowa, ul. P. Marji 32.
Telefon 22-00.
Radomsko, Częstochowska 9.

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetry przed tekstem 40 gr. W tekście, za tekstem i nadesłane 30 groszy. Drobne ogłoszenia wyraz po 10 gr. Najtańsze ogłoszenie drobne zł. 1.00. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. Ogłoszenia skóne, fantazyjne, tabelaryczne i bilansowe o 50 proc. droższe.

FRANCJA WYPĘDZA OD SIEBIE tysiące polskich robotników.

Nad wychodźstwem polskim we Francji wisi, jak miecz, możliwość utraty pracy i zarobku, w związku z projektowanym przez rząd francuski zwolnieniem większej ilości robotników cudzoziemców z kopalni północnej Francji. Ponieważ w kopalniach tych w ogromnej większości są zatrudnieni robotnicy polscy, przeto zwolnienia cudzoziemców dotkną przede wszystkim Polaków.

Sprawa ta budzi poważne i zrozumiałe niepokoje czynników polskich we Francji.

W sprawie „zwolnień i urlopowań na kopalniach” w „Narodowcu” z dnia 6-go bm. czytamy: „Z obydwu oświadczeń wynika bowiem jasno i bez osłonek, że kilka tysięcy robotników cudzoziemskich musi wyjechać”. (Chodzi tu o oświadczenia przewodniczącego Związku Kopalni i dyrektora tego Związku.) Co się tyczy liczby robotników cudzoziemców, którzy mają być z pracy zwolnieni, to „liczba zwolnionych wzgl. urlopowanych nie ma przekraczać 7 tys. osób” („Narodowiec” z dnia 6-go kwietnia r. b.)

Praktycznie „urlopowanie” robotników cudzoziemców przedstawia się w ten sposób, że w „bardzo pilnej” sprawie bywają wzywani do dyrekcji kopalni i tam dostają bilety kolejowe do Polski („Wiarus Polski” z dnia 5-go kwietnia r. b.) „A w biurze, gdy chcemy się tłumaczyć, to wcale nie dadzą nam, a tylko mówią: — „nic nie mówić, bo inaczej 15 jours” i tylko pytają jaka ostatnia stacja”.

Przytoczony cytat wymaga objaśnienia. Jeśli u cudzoziemca zachodzi wypadek złego sprawowania się, cudzoziemiec ten zostaje usunięty z granic Francji, po uprzednim odsiedzeniu 15-tu dni aresztu. Wystarczy, aby ktokolwiek stwierdził to złe sprawowanie się: urzędnik fabryki, żandarm lub policjant. Cytat niniejszy pochodzi z listu 10-u robotników polskich, zamieszczonego w „Wiarusie Polskim” z dnia 5 kwietnia r. b. W uwagach redakcji „Wiarus Polski” dodaje: „Niech nam nikt nie mówi, że nie znajdzie się wyjścia z tego nad wyraz smutnego i ciężkiego położenia, w jakim się znaleźli robotnicy polscy. Niezmiernie przykro nam pisać o takich sprawach, gdy jednak widzimy, że inne obce narodowości są lepiej traktowane, niż robotnicy polscy, choć ci ostatni są przecież uznani za doskonale siły robocze, to trzeba tę sprawę publicznie poruszyć”.

Sytuacja „dobrowolnie” urlopowanych robotników jest istotnie połączenia godna. Charakteryzuje ją najlepiej cytowany powyżej list 10-ciu robotników Polaków: „żebyśmy byli choć naprzód wiedzieli, a tu dużo przedtem brało z nas na kredyt u Francuzów w sklepach i odpłacają, teraz zaś nie będą mogli, a Francuzi powiedzą: voleurs polonais. A jakże my mamy odpłacać, jak nas przymusem wysyłają, bo i naco paszporty nam odbierają?”

Nad wychodźstwem polskim we Francji zawisły chmury. Zgromadziła je chęć zysku przedsiębiorców francuskich, niepomyślny jak wielką rolę odegrał robotnik polski przy odbudowie przemysłu francuskiego, zniszczonego przez wielką wojnę. Klasyczny przykład spekulacji kapitału na pracy wldzimy dzisiaj we Francji w stosunku do robotników cudzoziemców.

Wierzmy jednak, że się zmieni ich ciężka sytuacja, że obroni ich Macierz

przed „poniewierką” i głodówką. A zdaje się, że czas jest odpowiedni obecnie, aby poruszyć i uzgodnić z miarodajnymi czynnikami francuskimi tę bolesną kwestję i rozstrzygnąć ją po myśli polskiego wychodźstwa.

Janusz Laskowski.

Krwawe rozruchy podatkowe w Czechosłowacji.

PRAGA. Dochodzi ostatnio w Czechosłowacji często do krwawych starć między ludnością wiejską a żandarmerją i wojskiem na tle przymusowego ściągania podatków od zubożałej ludności wiejskiej.

Onegdaj wypadek taki zdarzył się we wsi Czerwona Skala, opodal granicy polsko-czeskiej. Do miejscowości tej przybyli sekwestrowatorzy podatkowi, którzy dokonali szeregu zajęć inwentarza żywego, narzędzi gospodarczych itp.

Podburzeni przez agitatorów komunistycznych, chłopci pobili egzekutorów do krwi, następnie udali się na miejscowy posterunek żandarmerji i rozbili komendanta posterunku i kilku żandarmów.

Nowe wielkie sprzysiężenie wykryto w Rumunji.

BUDAPESZT. „Pesti Hirlap” przynosi z Bukaresztu sensacyjną wiadomość o wykryciu przez władze rumuńskie drugiej wielkiej organizacji spiskowców, której główną siedzibą była stolica Siedmiogrodu, Cluj.

Do organizacji tej należy — podobnie, jak w ostatnio wykrytej szajce — wielu oficerów oraz studentów, przeważnie członków rozwiązanej Żelaznej gwardji”. Świeżo wykryta organizacja pozostawała w ścisłym kontakcie ze zlikwidowaną już szajką spiskowców i stanowiła niejako rezerwę na wypadek nieudania się pierwszego zamachu.

Dotychczas policja aresztowała 8 spiskowców, u których znaleziono wiele obciążającego materiału, będącego dowodem, iż obie organizacje pozostawały

„Dyktator Londynu” wystąpił ostro przeciw hitleryzmowi.

LODYN. Herbert Morrison, b. minister komunikacji w rządzie Labour-Party, obecnie zwycięski dyktator, kierujący większością w radzie miejskiej Londynu, który powszechnie zaczyna być uważany za przyszłego lidera Labour-Party i premiera Wielkiej Brytanji — oświadczył na zebraniu, popierającym akcję żydowską przeciwko Hitlerowi:

„Jest to obowiązkiem wszystkich obywateli brytyjskich, którzy milują wolność i swobodę — bojkotować towary niemieckie i urzędzenia niemieckie nie dlatego, ażeby być przeciwnikami narodu niemieckiego, lecz, aby dać reżimowi hitlerowskiemu do zrozumienia, że jego brutalne metody rządzenia wywołują oburzenie świata cywilizowanego.

„Wierni tradycji konstytucjonalizmu brytyjskiego i swobód obywatelskich W. Brytanji. musimy ostro i stanowczo potępić reżim hitlerowski w Niemczech, który zresztą okazał się całkowitym bojkotem, o ile chodzi o gospodarczą i rozbudowę Niemiec. Jako konstrukcyjna

Nowy rozłam w endecji.

W łonie Stronnictwa Narodowego od dłuższego już czasu toczyła się walka między przedstawicielami „młodych” i „starych” tego stronnictwa. Zakończeniem tej walki było utworzenie się organizacji secesyjnych, których w Poznaniu jest dwie, a mianowicie Związek Młodzieży i Związek Młodzieży Wielkopolskiej, we Lwowie grupa secesyjna

Hrabyka, w Łodzi Unja Odrodzenia Narodowego.

Obecnie przyszło do jeszcze jednego rozłamu, tym razem na terenie Warszawy.

W sobotę, w przededniu zebrania się Rady naczelnej Stronnictwa Narodowego wpłynęło do władz zgłoszenie nowego stronnictwa politycznego pod nazwą „Obóz narodowo-radykalny”. Stronnictwo to tworzą młodzi, niezadowoleni z oportunistu starych partyjników i przeciwstawiający się zarówno ich taktyce politycznej jak i ich tendencjom społecznym.

Deklarację polityczną nowego stronnictwa, jako komitet organizacyjny, podpisali: inż. Władysław Dowbór, dr. inż. Tadeusz Gluziński, publicysta, adw. Jan Jodziewicz, Jan Mosdorf, publicysta, apl. adw. Mieczysław Prószyński, inż. Tadeusz Totleben, Wojciech Zaleski, ekonomista i adw. Jerzy Czerwiński. Ideologia obozu narodowo-radykalnego, jak wynika z daleko posuniętych haseł, zbliża się w dziedzinie społecznej do ideologii niemieckich narodowych socjalistów i przypomina demagogię hitleryzmu przed objęciem władzy.

Nadmienić należy, że ostatni rozłam nastąpił w sekcji młodych, której przewodził poseł Bielecki, jeden z bliskich współpracowników Romana Dmowskiego.

Fermentów, które już od dawna istnieją w Obozie młodych na terenie Stronnictwa Narodowego, a których przyczyną jest pustka ideowa endeków, nie udało się usunąć nawet p. Dmowskiemu, który niedawno wzywał wszystkich do jedności. Nie pomógł też i fakt, objęcia przez p. Dmowskiego naczelnego kierownictwa oficjalnego organu stronnictwa, a mianowicie „Gazety Warszawskiej”.

Odrzucona kasacja w procesie O.W.P. w Wadowicach.

WARSZAWA. Odbyła się rozprawa kasacyjna w Sądzie Najwyższym w Warszawie w sprawie zajęć antysemitycznych, w marcu 1933 r. w Milówce i Rajczy, wywołanych i zorganizowanych przez O.W.P.

Na rozprawie sądowej 3 sierpnia 1933 r., skazano zarówno pośrednich, jak i bezpośrednich sprawców zajęć w liczbie 42 osób na kary więzienia od lat 3 do 4 miesięcy.

Sąd apelacyjny w Krakowie wyrok powyższy w odniesieniu do wszystkich prawie oskarżonych zatwierdził.

Sąd Najwyższy pod przewodnictwem sędziego Rzymowskiego postanowił kasację oddalić i wyrok sądu apelacyjnego utrzymać w mocy.

Sędzia obciąża b. prokuratora Pressarda.

PARYŻ. Obciążające dla prokuratora Pressarda złożył zeznania sędzia śledczy, obecnie członek sądu apelacyjnego Glard.

Świadek potwierdził, że podczas dochodzenia administracyjnego zakomunikował prezesowi Lescouve, iż działalność prokuratora Pressarda budzi wraz z zabiciem radcy Prince’a obrzydzenie.

Świadek uważa za swój obowiązek oświadczyć, iż w początkach dochodzenia wezwał go do siebie Pressard i zakomunikował, że deputowany Hesse skarżył się na zbyt surowy sposób przeprowadzenia śledztwa w sprawie Sta-

wiskiego.

Świadek odpowiedział, że zdaleka Hesse’a nic go nie obchodzi i że wypełni swą powinność do końca.

W odpowiedzi na to Pressard zauważył: na wszelki wypadek „zaieciam panu ostrożność”.

Świadek energicznie prowadził dochodzenie i aresztował kilka osób, ale już w sierpniu Stawiski oświadczył jednemu z agentów policyjnych, że otrzymał dobrą wiadomość, mianowicie, iż Glard będzie przeniesiony do sądu apelacyjnego, zaś jego miejsce zajmie osobistość bardziej dostępna. Istotnie w

niu znaleziono walizkę z obrazami. Podejrzenie potęguje fakt, iż Adamski był już karany półrocznym więzieniem za zamordowanie pewnego Żyda - handlarza w lasach majątku Trzylatków.

Wspólnikiem Adamskiego w kilku napadach, których im nieudowodniono wprawdzie, był jego krewny Sułkowski. Wraz z nim dokonał gajowy napadu na swego krewnego, któremu w tymże lesie zrabowano 450 zł. w gotówce, przy czym poraniono go ciężko.

Miejscowa policja na podstawie rozсланego rysopisu zamordowanego stara się ustalić jego tożsamość.

Adamskiego przewieziono do więzienia w Warszawie. Dalsze dochodzenie trwa.

Barbarzyńska zemsta.

Przed domem nr. 41 przy ulicy Kiłińskiego w Łodzi rozegrało się tragiczne zajście. W domu tym znajduje się biuro kanalizacyjne pod firmą Rawicki i Winter. W charakterze kierownika robót zatrudniony był w tem biurze brat inż. Rawickiego, Benedykt, który właśnie padł ofiarą tragicznego wypadku.

W roku ubiegłym biuro to zatrudniało w charakterze monterów niejakiego Józefa Lubasa. Lubas został zwolniony na własną prośbę, po kilku jednak miesiącach zaczął nachodzić Benedykta Rawickiego z prośbą o ponowne przyjęcie go do pracy. Ponieważ wszystkie stanowiska były już obsadzone, Rawicki odmawiał. Onegdaj Lubas ponownie oczekiwiał Rawickiego na ulicy a przystąpiwszy doń w pewnej chwili po wymianie kilku słów dobył z zanadru butelkę z wityriolem i całą zawartość chlusnął w twarz Rawickiemu. Rawicki ulegając ciężkim poparzeniom twarzy, padł na ziemię. Grozi mu utrata wzroku. Odwieziono go do szpitala. Lubas, który usiłował zbiec, został zatrzymany przez przechodniów i oddany w ręce policji.

Poszukuję mieszkania: 2 pokoje z kuchnią z wygodami, 1 lub 11 piętro, słoneczne, możliwe w śródmieściu. Potrzebne od 1 maja. Wiadomość w redakcji „Słowa” pod „Dobry płatnik”.

SVEN ELVESTAD.

2

KOBIETA SZATAN

POWIEŚĆ.

— Możliwe.
— A może darowałaś tej... tej...
Przerwał nagle, gdy spojrzął na twarz brata swego i zadrzał. Mimo jego wybrzyków, cenil go konsul nadzwyczajnie.
— Jak ty wyglądasz? — mówił dalej. — Masz czarne podkopy pod oczyma i gorączkowe wypieki. Czy pracujesz tak dużo?
— Można wytrzymać — odpowiedział Karol, wesół, że burza przeminęła. — Ale szczęśliwy jestem, gdyż jestem zakochany.
Konsul spojrzął badawczo na brata i mruknął:
— Szczęśliwy! Hm! Wyglądasz raczej, jakbyś żył w świecie zgrzytot.
Twarz Karola wydłużyla się.
— Naturalnie, nie jestem tak bogaty, jak ty, — rzekł.
— Chodź, późno już! — odparł brat.
Był to piękny, jasny wieczór letni, i wiele ludzi szło ulicami. Elegancki powóz, wspaniałe konie i bogata, błyszcząca uprzęż zwracały ogólną uwagę przechodniów.
Karol, pragnący uniknąć za wszelką cenę, aby rozmowa nie przybrała przykrego kierunku, rzekł:
— Nic mi jeszcze nie powiedziałaś o swym przyjacielu, Duńczyku, Elmarze. Jak on się nazywa?
— Stiegel. To wspaniały chłopak. Olbrzymi, dzielny przemysłowiec. Niedawno zrobiliśmy razem wspaniały interes.

— I dlatego dajesz to wielkie przyjęcie?
— Tak.
— Co to był za interes?
— Kawa.
— Aha. A jak wielkim jest wasz zysk?
— Wiele tysięcy. Część, przypadającą Duńczykowi, wypłacę mu jutro. Przyjdzie on jutro do mnie o godzinie jedenastej.
— A więc masz pieniądze w domu?
— zapytał Karol obojętnie. Wszystko, co odnosiło się do interesów, nudziło go zawsze.
— Naturalnie, — odpowiedział konsul. — Znajdują się w kasetce z zamkiem z literami.
— Ile tego jest?
— Dwadzieścia pięć tysięcy marek.
Karol wyprostował się nagle w powozie.
Zwrócił się do brata i zapytał podniecony:
— Co mówisz? Dwadzieścia pięć tysięcy marek?
— Tak, — odpowiedział tenże nieco zdziwiony. — Czy uważasz tę sumę za tak wielką?
— Nie.
— Dlaczego więc wyszedłeś tak z równowagi?
— Ta kwota... liczba... przypomina mi coś. Ale ty tego nie rozumiesz, Elmarze! Zresztą to rzecz obojętna. Mów mi o czym innym.
Konsul spojrzął ostro na brata. Zaniepokoił się bardzo. Co dzieje się z jego bratem? Był błąd i wydawał się być nieszczęśliwym. W tejże chwili Karol się uklonił.
— Komu się kłaniałeś? — zapytał konsul.
— Temu panu w jasnej, lekkiej zarzutce, który szedł tak szybko. Czy nie wiesz, kto to taki?

— Wygląda, jak zapaśnik.
Karol zaśmiał się.
— Tak, nie pozadzroszczę temu, kto podpadnie pod jego pięść. Silnym jest jak tygrys. Jest to detektyw, Absjörn Krag.
— A tak, jeden z tych, z policji — rzekł konsul i ziewnął.
Powóz zatrzymał się przed Grand Hotelem. Portjer wyszedł i oznajmił, że właśnie przyszło już kilku panów.
Konsul Falkenberg pospieszył do hotelu. W westybulu zeszedł się ze swym przyjacielem, panem Stieglem, i przedstawił mu swego brata. Był to człowiek małego wzrostu, o ciemnej cerze, o żywych, nerwowych ruchach.
Karol rozpoczął z nim rozmawiać. Mówili o sporcie, o teatrze, o zabawach. Konsul tymczasem zajął się innym mi gościem, którzy właśnie nadeszli. Wreszcie udali się we troje do sal dla przyjęć na drugim piętrze.
Gdy tak szli schodami, wysłuchani dywanem, do rokokowej sali, zaszło coś uwagi godnego.
W tej chwili schodziło niemi dwoje ludzi.
Była to młoda kobieta i wojskowy w mundurze rotmistrza.
Dama była bardzo elegancko ubrana i była piękna. Czarująco uśmiechnęła się jej usta pod białym futrzaniem boa, zarzuconem na ramiona.
Konsul poznał ją natychmiast. Zartobliwym tonem rzekł:
— Otóż i ona, Karolu!
Brat jego spojrzął i zadrzał.
Duńczyk również zauważył schodzącą parę. Skoro tamci na schodach, kłaniając się, obok niej przechodzili, powstrzymał się od okrzyku zdziwienia i ohycił konsula za ramię.
Dama i rotmistrz zniknęli w zwierciadlanej sali. Zajęci byli, wśród śmiechu, rozmową Jedwabna suknia zasze-

go „żelaznego frontu”, który zawiąza się mniej więcej na rok przed przewrotem Hitlera.

Do frontu tego nie należeli jednak komuniści, niemogący się pogodzić z sojalistami.

Ta potrójna strzała ma niekiedy obok siebie swastykę; zapewne po to, by pokazać, że w domu tym mieszka jakiś faszysta niemiecki. Gdzieindziej widuje się też dyskretnie nakreślony sierp, symbol komunistów“.

RADJO.

WARSZAWA 17 kwietnia:
7.00 Sygnał czasu 7.05 Gimnastyka. 7.20 Płyty gramofon. 7.35 Dziennik por. 7.40 Płyty gramof. 7.55 Chwilka gospod. domowego. 8.00 Program na dzień bieżący. 11.40 Codzienny przegląd prasy polskiej 11.50 Repertuar teatrów warszawskich 11.57 Sygnał czasu 12.05 Płyty gramofonowe. 12.30 Wiadomości meteorol. 12.33 Płyty gramofonowe 12.55 Dziennik połudn. 15.05 Wiadomości o eksporcie polskim 15.10 Wiadomości gospod. 15.20 Koncert zespołu salowego. 16.05 Skrzynka P.K.O. 16.20 „Ochrona przyrody”. 16.25 Recital śpiewaczy 16.55 Recital fortepianowy. 17.30 Odczyt. 17.50 „W warsztatach mechanicznych”. 18.10 Skrzynka muzyczna. 18.25 Płyty gramofonowe. 18.50 Program na dzień następny. 18.55 Rozmaitości. 19.15 Bieżące wiadomości rolnicze. 19.25 Feljton aktualny. 19.40 Wiadomości sportowe. 19.47 Dziennik wieczorny. 20.00 „Myśli wybrane”. 20.02 „Gri-Gri” operetka w 3-ach aktach. 22.30 Muzyka taneczna. 23.00 Wiadomości meteor. dla kom. lotn. i kom. policyjny. 23.05 Muzyka

KATOWICE 17 kwietnia
7.00 Aud. poran. z Warsz. 11.35 Program na dz. bieżący. 11.40 Codzienny przegląd prasy polskiej z Warsz. 11.50 Wiadomości bieżące. 11.57 Sygnał czasu. 12.05 Płyty gramofonowe. 12.30 Wiadom. meteor. 12.33 Płyty gramofonowe. 12.55 Dziennik południowy z Warszawy. 15.05 Giełda zbożowa i towarowa w Katowicach. 15.05 Transmisja z Warszawy. 18.25 Płyty gramofonowe. 18.50 Pogawędka ciotki Heli dla dzieci. 19.00 Program na dzień nast. 19.05 Rozmaitości. 19.25 Transmisja z Warszawy. 19.43 Wiadomości sport. 19.47 Transm. z Warszawy.

ZĘBY, korony, mostki — wprawia LEKARZ-DENTYSTA

Unikajcie partaczy dentystycznych gdyż im nie wolno dotykać się pacjentów.
(Dz. Ust. Nr. 54, poz. 474).

Broszurę wyjaśn. — otrzymać można w księgarniach, w Administ. pisma „Czystość” lub od autora Lekarza-Dentysty MICHAŁA GREJNIECA w Częstochowie, Aleja N. M. Panny (I Aleja) nr. 10.

leciała, gdy przestępowała próg sali.
Karol zbłądł; wyszeptał kilka słów, jedno zdanie, którego tamci nie zrozumieli. Brzmiało ono jakgdyby przekleństwo. Pan Stiegel zdziwiony patrzył to na jednego, to na drugiego.

— Jeszcze dalej, moi panowie! — zawołał konsul i zaśmiał się wymuszenie.

I trzech panowie poszli dalej schodami.

W trzech pokojach do przyjęć, przy legających do rokokowej sali, roito się od fraków.

Konsul Falkenberg dał tym razem wielkie przyjęcie dla panów. Pragnął swemu duńskiemu przyjacielowi rzeczywiście zaimponować i z koła swych znajomych zaprosił wszystkich, którzy mieli imię. Rozbrzmiewały tytuły. Tu i tam widać było wstęgi orderowe. Konsul przebiegł pospiesznie oczyma po zebranych. Brakło jeszcze jowialnego, pełnego humoru radcy rządu. Również nie przybył jeszcze najwybitniejszy z zaproszonych, szambelan Toten, który miał siedzieć przy gościu honorowym, Duńczyku.

Aby się upewnić co do wszystkiego, udał się konsul Falkenberg do sali rokokowej, gdzie nakryto stół. Stał on po środku barwnej sali. Lśnił kryształami, płonął kwiatami i małymi elektrycznymi w nich lampkami, a sztucznie złożone serwety lśniły śnieżną białością. Służba wykańczyła ostatnie szczegóły swego dzieła. Konsul był zadowolony. Wydał polecenia co do szampana. Przy tym należy uważać. Radaea rządu nie znosi go, gdy jest za silny, natomiast szambelan Toten lubi go tak, że mało mu ocy do niego nie wyskoczą.

W końcu powrócił do swoich gości, a równocześnie nadszedł szambelan.

(D. c. n.)